

Рэцэнзіі

Я. В. Януш. **Мова украінскай класічнай драматургіі.**— Львів: Вища школа, 1983.—149 с.

Праца прысвечана аналізу мовы нацыянальнай драматургіі канца XIX—пачатку XX стагоддзя. Аўтар аналізуе лексіка-фразеалагічныя сродкі, раскрывае стылістычныя прыёмы і спосабы аўтарскага падбору матэрыялу з агульнанароднай мовы, вызначае характэрныя рысы мовы драматургіі адзначанага перыяду. Аб'ектам даследавання з'яўляецца вялікі фактычны матэрыял з п'ес І. Карпенка-Карага, М. Старыцкага, М. Крапіўніцкага, І. Франка, Л. Українкі і другіх твораў з залатога фонду ўкраінскай драматургіі.

У прадмове адзначана, што «асноўная ўвага ў працы акцэнтуюцца на кампанентах народна-гутарковай мовы, якія знайшлі ў творах украінскіх драматургаў найбольш шырокае распаўсюджанне, і на выкарыстоўваемых ім стылістычных функцыях» (с. 5).

У першым раздзеле разглядаюцца найбольш важныя пытанні, звязаныя з лексікай народна-гутарковай мовы ў аналізуемых п'есах. Асобныя параграфы прысвечаны грамадска-палітычнай, размоўна-эмацыянальнай, антрапанімічнай, прафесійнай, тэрміналагічнай лексіцы, дыялектызмам, русізмам, стараславянیزмам, іншамовным словам. Аўтар манаграфіі прасочвае не толькі стылістычныя функцыі, аднак часта асэнсоўвае і семантычнае развіццё слова, спецыфіку яго ўжывання ў разнастайных кантэкстах.

У другім раздзеле характарызуюцца тропы як элемент мастацка-выяўленчай сістэмы. У аналізуемых п'есах даследчыцу цікавяць найбольш важныя з тропай — эпітэты, параўнанні і метафры, якім і прысвечаны асобныя параграфы.

Трэці раздзел прысвечаны народна-размоўнай фразеалогіі і яе выкарыстанню ў мове ўкраінскай класічнай драматургіі. Адзначана, што ў п'есах сустракаецца шмат прыказак і прымавак. Гэта зразумела: асновай драматургічнага твора, як вядома, з'яўляецца прастамовная і гутарковая мова. Асаблівая ўвага звернута на стылістычныя функцыі народна-размоўнай фразеалогіі.

Вялікую цікавасць маюць назіранні, прысвечаныя ФА як сродку стварэння гумарыстычнага і сатырычнага эфектаў, індывідуальна-аўтарскім пераўтварэнням і творчай апрацоўцы ФА. У асобным параграфі разглядаецца важнае, аднак яшчэ недастаткова даследаванае ў айчынным філалогіі пытанне аб афарыстычнасці выказванняў майстраў слова. Адзначана, што найбольшая колькасць афарызмаў належыць І. Карпенка-Карагу і Л. Українцы.

Асобна хацелася б сказаць пра заключэнне манаграфіі. Яно невялікае па аб'ёму, але змястоўнае і важнае на вывады. Аўтар паказвае, што традыцыі ўкраінскіх драматургаў у выкарыстанні народнай лексікі і фразеалогіі творца асэнсоўваюцца і працягваюцца ўкраінскімі савецкімі драматургамі.

Варта адзначыць цудоўнае мастацкае і паліграфічнае афармленне выдання. Навуковае значэнне даследавання Я. В. Януш, несумненна, вялікае: гэта першая ва ўкраінскім мовазнаўстве манаграфія па мове драматургіі канца XIX—пачатку XX стагоддзя. Яна будзе карыснай для спецыялістаў, якія займаюцца вывучэннем мовы мастацкай літаратуры, параўнальным даследаваннем мовы беларускай і ўкраінскай драматургіі.

М. Л. Зуеў

П. Пенчев. **Строеж на българското изречение.**— София: Наука и изкуство, 1984.—165 с.

Теоретические проблемы строения болгарского предложения разработаны слабо. Даже недавно вышедший 3-й, синтаксический, том академической болгарской грамматики, увы, не отвечает научным запросам сегодняшнего дня. И книга П. Пенчева призвана сыграть в данном отношении важную роль.

Автор ставит своей целью проанализировать строение предложения современного болгарского языка в терминах грамматики непосредственно составляющих, т. е., в общем, с точки зрения теории словосочета-